

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Sepulturis. Titvlvs XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Gregor. X. In Concilio generali Lugdun.

Hoc consultiſſimo prohibemus edito, univerſos & ſingulos prelatos eccleſias ſibi commiſſas, bona immobilia, ſeu jura a ipſarum, laicis ſubmittere, ſubjicere, ſeu ſupponere, abſque capituli ſui conſenſu & Apoſtolice ſedis licentia ſpeciali. Non concedendo bona ipſa vel jura in emphyteuſim, ſeu alijs alienando in forma, & caſibus a jure permiſſis: ſed conſtituendo, vel recognoſcendo, ſeu profitendo ab illis ea tanquam a ſuperioribus ſe tenere: ſeu ab ipſis eadem advocando, prout in quibuſdam partibus vulgariter dicitur, avoher, vel ipſos patronos, vel advocatos eccleſiarum, ſeu bonorum ipſarum perpetuo, aut ad tempus non modicum ſtatuendo. Contractus autem omnes etiam juramenti, poenæ, vel alterius cujuſlibet firmitatis adjectione valatos (quos de talibus alienationibus ſine hujusmodi licentia & conſenſu contingerit celebrari) & quicquid ex eſſe ſecurum fuerit, decernimus adeo viribus omnino carere, ut nec jus aliquod tribuant, nec præſcribendi etiam cauſam parent. Et nihilominus prelatos, qui ſecus fecerint, ipſo factò ab officio & adminiſtratione: clericos etiam qui ſcientes contra inhibitionem prædictam aliquid eſſe præſumptum id ſuperiori denunciare neglexerint, a perceptione beneficiorum, quæ in eccleſia obtinent ſe gravata, triennio ſtatim eſſe ſuſpenſos. Laici verò, qui prelatos vel capitula eccleſiarum, ſeu alias perſonas eccleſiaſticas ad ſubmiſſiones hujusmodi faciendas, hæcenus compulerunt, niſi poſt competentem monitionem (remiſſa ſubmiſſione, quam per vim, vel metum exegerant) eccleſias, & bona eccleſiaſtica eis ſubmiſſa taliter in ſua libertate dimittant. Illi verò, qui de cætero prelatos, vel perſonas eaſdem ad talia facienda compulerint (cujuſcunque ſint conditionis, aut ſtatus) excommunicationis ſint ſententia innodati. Ex contractibus præterea ſuper præmiſſis (hujusmodi licentia & conſenſu intervenientibus) hæcenus initis, vel quos in futurum initij contingerit, ſeu occasione illorum, laici ultra id quod ex natura contractuum iſtorum, vel adhibita in illis lege permittitur, aliquid non ulurpent. Qui verò ſecus egerint (niſi legitime moniti ab hujusmodi ulurpatione deſiſterint, reſtituendo etiam b ea, quæ taliter ulurparunt) eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant: & extunc ad ſupponendum terram ipſorum (ſi opus fuerit) eccleſiaſtico interdicto liberè procedatur.

DE RERVM PERMVTATIONE.

TITVLVS X.

CAP. I.

Non obſtantibus expellationibus beneficiorum permutato fieri poſſit. *Idem. Anſ.*

Bonifacius VIII. Biteren. Epifcopo.

Licet e in tua diœceſi aliqui auctoritate Apoſtolica beneficia proximo vacatura expectent: illos tamen qui ſecundum formam juris ſua beneficia in eadem diœceſi ad tuam collationem ſpectantia permutare volentes, liberè ac ſine fraude in manibus tuis ipſa reſignant: Nolumus occasione præmiſſa (æquitatem præferentes in hac parte rigori) circa faciendam permutacionem beneficiorum hujusmodi (quæ alias minime reſignaffent) ullatenus impediri.

^a Vid. Bart. in q. colla. C. ubi in rem alio. per l. ſi aliena. ff. de uſuca. Font. ^b Dicitur, ea, deſſt in antiquior. codic. ^c Vid. Clem. 1. tit. de ver. permūt. & de materia Bellamercum tract. de permutacione beneficiorum, & Dec. conſil. 141. l. a. incip. ad plura dubia. & conſil. 140. ca. incip. viſo. puncto. lib. 2.

DE TESTAMENTIS ET VLTIMIS VOLUNTATIBUS.

TITVLVS XI.

CAP. I.

In fideicommiſſariis ſubſtitutionibus licet habeat quartam conditionem: in dote non. Et ſubſtitutiones interpretari debentur de reſta, diſcriminoſe convenienti verbis & perſonarum iuſticia. *Idem. Andreas.*

Bonifacius octavus.

Si pater a filium & filiam habens impuberes, & uxorem, filiam in re certa, filium verò in certis bonis ſuis univerſalem hæredem inſtituit, & quorū aliqua in ſuo teſtamento legavit, adjiciens, ut ſi decederet filia ſine liberis, eidem filio, & ſi ipſe abſque liberis decederet filius, præfatæ filix moretur: Chriſti pauperibus inſtituendo hæredes, ſi utrunque ſine liberis mori contingeret filiorum. Teſtator mortuo, ac deinde filio ſubſequeter, & filia (ſuperſtite matre) deſunctis ante eorum pubertatis. Abſque deductione Trebellanica, ſive patris jura natura debita, facienda, ipſis pauperibus bona omnia deferuntur. Præmiſſæ namque ſubſtitutiones ſictæ de filio ad filiam, & contra, & de illis ad pauperes, directè debent intelligi pupillares. Cum in ſubſtitutionibus ſemper ſit interpretatio faciendæ (dommodo, ſicut in caſu propoſito, earum verbis & perſonis conveniat inſtitutis) ut ſubſtitutio directæ intelligatur potius quàm obliqua: quanquam directæ interdu ad fideicommiſſum ex cauſa trahatur. Licet autem filius teſtamento ſuo matrem portione jure natura debita privare non poſſit, pater tamen in teſtamento, quod filio impuberi facit, poteſt: nam teſtamentum hujusmodi pupillare paternum, vel paterni pars potius eſt cenſendum.

CAP. II.

Superior habet conſentire religioſi deputati executoris loci ſui, ſecundum Zen.

Idem.

Religioſus executor ab aliquo in ſua voluntate ultima deputatus, non poteſt (cum velle vel nolle non habeat) hujusmodi officium ſuſcipere, vel exequi: niſi a ſuperiore ſuo petita ſuper hoc licentia & obtenta.

^a Pluribus executoribus datus, non mortuo, vel in remotis exiſtente, vel exequi volente, unus officium executoris exercere non poſſe: ſed ſuperioris voluntas: niſi aliud per reſtorem diſponat. *Idem. ſecundum Zen.*

Sane pluribus a teſtatore ſimpliciter executoribus deputatis, uno eorum mortuo, vel in remotis exiſtente, id exequi forte nolente: Ne voluntatem teſtatoris impediri, vel nimium differri contingat: poteſt alius (cum teſtator aliud expreſſerit) officium executoris in poſtea liberè adimplere.

DE SEPULTVRIS.

TITVLVS XII.

CAP. I.

Hic prohibetur pactum de ſepultura eligenda. Non obſtante pacto de ſepultura eligenda, vel reſta non mutanda, ſepulchrum eſt quod ſibi alius erat de jure ſepulchrum: & alius ſepulchrum cum unius ſepulchra obventibus reſtituendum eſt, alius parva necesse eſt contenta. *Idem. ſecundum Zen.*

Bonifacius octavus.

Animarum periculis & ſcandalis quæ frequentè ex his proveniunt, oviare volentes, univerſis religioſis & ſecularibus clericis cu-

^a De materia huius cap. præter doctores hic vide interpretari in cap. Raimundus, ext. de reſt. & in l. prædictis c. de impub. & alio ſubſt. & alibi. *Idem.*

iuscunque status vel conditionis existant, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub interminatione maledictionis mærne, districtissime prohibentur: ne aliquos ad vovendum, jurandum, aut hinc interposita, seu alias promittendum inducant, ut apud eorum ecclesias sepulturam eligant, vel jam electam ulterius non immutent. Nos enim (si secus actum fuerit) electionem talem de terminis nullius penitus existere firmitatis. Statuentes, ut illi, qui sic elegerint, nec apud hinc ecclesias ullatenus sepeliri, nec alibi (ne contra votum, juramentum aut promissum huiusmodi à se factum materiam habeant veniendi) possint eligere sepulturam: sed contradictione quacunque cessante, sepeliantur omnino apud illas ecclesias, apud quas sepeliendi de jure fuissent, si alias sepultura non electa forsitan decessissent. Si verò iidem religiosi vel clerici prædictos in suis ecclesiis vel cœmeteriis præsumperint sepelire, ad restitutionem, tam sepulchrorum corporum (si petantur) quam etiam omnium, quæ occasione sepulture illorum pervenerint quomodolibet ad eisdem, intra decennium integraliter faciendam ipsos obligatos esse censemus. Quam nisi fecerint, ecclesie ipsæ, apud quas sepulti fuerint, necnon & cœmeteria earundem, extunc eo ipso sint, & tandiu maneat ecclesiastico suppedito interdico, donec ab eis facta fuerit restitutio plenaria omnium prædictorum.

CAP. II.

Ecclesia dimissa non debetur canonica portio, sed parochiali: & pluribus si sunt plures.

Idem.

Cum b quis, cujus majores sunt obliti ab antiquo in aliqua ecclesia sepeliri, ea dimissa eligat alibi sepulturam, canonica portio dimissa non debetur ecclesie, sed illi duntaxat, in qua ille officia consuevit audire divina, & ecclesiastica recipere sacramenta. Cum, ob hoc, qui duo habet domicilia, se collocans æqualiter in utroque, loco tertio eligat sepultura, domiciliorum ecclesie habebunt inter se & dividere canonicam portionem.

In loco etiam minus religioso, potest nova eligi sepultura, h. d. secundum Zen.

Si quis antiqua dimissa novam (etiam in loco minus religioso) elegerit sepulturam, electionem huiusmodi (licet jura super hoc videantur esse diversa) nequaquam volumus impugnari.

CAP. III.

Translatio persone ad certum locum facta ad tempus, ecclesie sue sepultura non auferet. h. d. secundum Zen.

Idem.

Is d, qui habens domicilium in civitate vel castro, quandoq; ad villam ruralem se transfert recreationis causa, vel ut ruralia exerceat in eadem, si non electa sepultura decedat ibidem, non in ecclesia dictæ villæ, sed in sua parochiali, vel in ea potius, in qua maiorum ipsius ab antiquo sepultura extitit, sepeliri debet. Dummodo obique periculo ad ipsam valeat deportari.

Mulier mortua, que pluribus nupsit, cum viro ultimo sepelitur. hoc dicit.

Mulier autem, quæ plures viros habuit successive, si sepulturam non eligat, est cum viro ultimo, cujus domicilium retinet & honorem e, tumulanda.

CAP. IV.

Ex consuetudine potest pater impuberi eligere sepulturam: pater.

a Vid. cap. de ma. & ob. s. q. s. secundum. & Bai. in l. 1. C. de sac. sanct. eccl. b Vid. Concil. Trid. sess. 21. de reform. cap. 27. & Cardin. consil. 90. incip. Episc. Coltrien. c Vid. Bar. in l. hoc artic. ff. de bar. inf. Ange. de ag. success. proxim. Font. d Vid. Constitutionem Brunum ab. 4. de cœmeteriis, c. 4. circa finem. e Vid. Abbatem in ca. super eo. ext. de test.

bes autem eligat per seipsum. & hoc dicit secundum Zen. quoad titulum, sed non quoad textum: unde possit addi: Et pro anima non legat, sine assensu patris bona non castrensia. Domin.

Idem in eodem a.

Licet b pater minores filios, qui nequeunt, antequam ad annos pubertatis perveniant, eligere sepulturam, possit (si consuetudo terræ id habeat) quo voluerit sepelire: hoc tamen non potest, ubi consuetudo huiusmodi non habetur, sed sunt cum suis majoribus, vel in parochiali ecclesia tumulandi. Quamvis autem filius familiaris absque patris assensu, sibi possit libere eligere sepulturam, pro anima tamen sua & præter ipsius assensum (nisi peculium castrense, aut quasi castrense habeat) aliquid judicare non potest.

CAP. V.

Religiosi nisi multum remoti a monasterio, nequeunt alibi eligere sepulturam. h. d. secundum intellectionem Zen.

Idem in eodem.

Religiosi nisi à propriis monasteriis adeo forsitan sint remoti, quoad ea cum moriuntur commode portari non possunt, nequeunt (cum velle vel nolle non habeant) sibi eligere sepulturam: sed sunt apud sua monasteria tumulandi.

DE DECIMIS, PRIMITIIS, ET oblationibus.

TITVLVS XIII.

CAP. I.

Populus, ut ecclesie jura debita persolvat, est in predicationibus, & aliis exhortandus. h. d. secundum Zen.

Gregorius IX. Fratres prædicatoribus & minoribus.

Discretionem d vestre mandamus, districtius inhibentes, ne talia, quæ audientes à decimarum, seu aliarum rerum ecclesiis debitaram resolutione retrahant, vel alias animas corrumpant audientium, in sermonibus vestris, vel alibi proponere de cætero præsumatis. Imò verbo & opere informetis eisdem, ut ad solutionem prædictorum promptæ voluntatis animo sint intenti.

CAP. II.

Privilegium decimarum novatum concedens, non includit decimas novatum, per alios possessas tempore impetrationis: & loca tantum includit, ubi percipiuntur antiquæ, & ad portionem antiquam h. d. usq; ad 6. Statuimus, secundum Dominum.

Alexander IV.

Statuto perpetuo declaramus, quod indulgendum illud Apostolicum (quod plerisque conceditur jure novatum decimas pro ea portione percipere valeant, qua veteres eos contingunt, ad illas novatum decimas (quas tempore illo, quo impetratum vel obtentum extitit hoc indulgendum alii e, possidebant, cum de hoc in ipso mentio nulla fiat) nullatenus se extendit: nec ad alias etiam, nisi in his tantum locis, ubi veteres tuæ (quando dictum indulgendum impetratum fuit) ipsi impetratores habebant, & pro ea solummodo portione, qua ipsi tempore impetrationis huiusmodi percipiebant antiquas.

Privilegium decimarum novatum limitatum ad mensuram antiquarum, non potest ultra dimidiam includere: fallit in Osteriensibus & Caribusensibus. h. d.

a Hæc duo verba, in eodem, desunt in antiq. codicib. b Vid. Antonium de Butrio in cap. de uxore extr. de sepultura. c Vid. Bart. in l. qui in potestate. ff. de testa. Font. d Vid. Concil. Trid. sess. 21. de reform. c. 12. & B. Thom. 2. 2. q. 17. art. 1. e Vid. l. impuberi. ff. de adm. tut.

